

Верховний
Суд

«Правові позиції Великої Палати Верховного Суду (ВП ВС) за I-е півріччя 2024 року»

Євген Петров

Суддя КЦС ВС

Львів, 14 червня 2024

1. Постанова від 23 січня 2024 року, справа №№ 523/14489/15-ц, провадження № 14-22цс20

ВП ВС погоджується з тим, що особа, яка вважає себе власником майна (або його частини), може здійснити з свого цивільного права, обґрунтувавши в позові підставу позовних вимог про поділ майна тим, що воно набуто за ахист час спільного проживання жінки та чоловіка однією сім'єю. Позовні вимоги про поділ майна, що належить сторонам на праві спільної сумісної власності є ефективним способом захисту прав, здатним справедливо та без занадто обтяжливих для сторін судових процедур вирішити цивільну справу. Заявлення у таких справах позовного провадження окремої вимоги *про встановлення факту спільного проживання жінки та чоловіка однією сім'єю без реєстрації шлюбу не здатне забезпечити захист прав власника.*

Обґрунтування позиції суду щодо підтвердження чи спростування факту спільного проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу у справах позовного провадження має бути наведено у мотивувальній частині рішення. У ній, зокрема, мають бути зазначені фактичні обставини, встановлені судом, та зміст спірних правовідносин, з посиланням на докази, на підставі яких встановлені відповідні обставини.

ВП ВС вважає, що при розгляді справ про поділ спільного сумісного майна подружжя (жінки та чоловіка, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі) встановлення обсягу спільно нажитого майна є передусім питаннями доведення відповідних обставин, спростування чи неспростування презумпції спільної сумісної власності, які суд вирішує в мотивувальній частині свого рішення. Більше того, відповідне судове рішення лише підтверджує наявність режиму спільного сумісного майна, і для такого підтвердження заявлення вимоги про визнання певних об'єктів спільним сумісним майном та, як наслідок, зазначення в резолютивній частині судового рішення про таке визнання не є необхідним. **Ефективним способом захисту за таких умов є саме вирішення вимоги про поділ спільного сумісного майна.**

ВП ВС у постанові (пункт 40) від 08 лютого 2022 року у справі № 209/3085/20 вже виснувала, що окрема вимога припинити право спільної сумісної власності **також є неефективним способом захисту.**

З п. 109-134 розгляд доходів ФОП та поділ між подружжям

2. Постанова від 10.04.2024 року (оприлюднена 22.04.2024), справа №454/1883/22, провадження № 14-117, доповідач – Воробйова І. А.

- Існують різні підходи Верховного Суду до вирішення питання щодо інформування учасника справи (фізичної особи) про ухвалене судове рішення і можливість його отримання альтернативним засобом комунікації, зокрема через особисту електронну пошту.
- Також існує питання застосування «презумції обізнаності» учасника справи, який надав суду електронну адресу, зазначивши її у заяві (скарзі), а отже, може вважатися, таким, що знає або принаймні повинен був знати про його повідомлення судом через такий засіб комунікації.
- Ураховуючи зазначені висновки колегія суддів вважала, що є підстави для відступлення від висновку Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у справі № 904/272/22.

Процесуальним законодавством, чинним на час ухвалення рішення судом першої інстанції, передбачено два способи надсилання судового рішення - шляхом направлення рекомендованим листом з повідомленням про вручення та в електронній формі -через «Електронний кабінет», у тому числі шляхом направлення листа на офіційну електронну пошту засобами підсистем ЄСІТС у випадках, передбачених пунктом 37 глави 2 розділу III Положення про ЄСІТС.

- Складова, яка визначає підстави для кваліфікації правочинів неплатоспроможного банку нікчемними, відображена у частині третій статті 38 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», редакції якої неодноразово змінювались.
- Таким чином, ч. 3 ст. 38 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» у редакції, чинній з 11 липня 2014 року, до договору неплатоспроможного банку, що був укладений до 11 липня 2014 року, не може бути застосовано, оскільки закон, яким цю редакцію цієї частини було закріплено, не має зворотної дії у часі.
- Для кваліфікації правочинів (у тому числі договорів) неплатоспроможного банку нікчемними слід враховувати ті підстави нікчемності, які містилися в імперативній нормі (ст. 38 зазначеного вище Закону) на момент його вчинення. Норма, яка містить підстави нікчемності має бути чинною на момент вчинення правочину. Якщо редакція ст. 38 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», зокрема її норми щодо критеріїв нікчемності, не була чинною на момент вчинення правочину, то її положення не можуть бути застосовані для кваліфікації такого правочину як нікчемного.

- Вимога про надіслання судового рішення через підсистеми ЄСІТС є обов'язковою для осіб, визначених пунктом 10 Положення про ЄСІТС, та тих осіб, які добровільно зареєстрували офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-комунікаційній системі.
- Надсилання відповідних процесуальних документів на електронну адресу сторони у справі, вказану в документах, що подавались до суду, не заборонено, однак такі дії не можуть замінити належне надсилання учаснику судового рішення у порядку, передбаченому статтею 272 ЦПК України (в редакції, чинній на час ухвалення судом першої інстанції рішення).
- Фізична особа (за виключенням передбачених пунктом 10 Положення про ЄСІТС осіб) при зверненні до суду має чітко розуміти, що особам, які не мають зареєстрованих «Електронних кабінетів» - отримує судові рішення рекомендованим листом з повідомленням про вручення, тому у такому випадку надіслання особі, яка не має офіційної електронної адреси та не зареєстрована у підсистемі «Електронний суд» рішення суду на електронну адресу, яку особа зазначила у позовній заяві (скарзі) не є належним врученням судового рішення у розумінні статті 272 ЦПК України (в редакції, чинній на час ухвалення судом першої інстанції рішення).
- В розумінні процесуального закону надіслання судового рішення на електронну пошту за адресою, зазначеною заявником в його процесуальних заявах, поданих до суду (позовна заява, апеляційна та / або касаційна скарга, заяви / клопотання), в яких наявне прохання про надіслання копій процесуальних документів на електронну пошту, яка не є офіційною, не може вважатися належним врученням та підтверджувати день вручення.

3. Постанова від 10.04.2024, справа № 520/8065/19, провадження № 14-150цс23

Існує необхідність вирішення питання, чи є НАН України суб`єктом владних повноважень у спірних правовідносинах та у який спосіб відбувається захист інтересів держави у разі незаконного вибуття із державної власності майна, яке передане в управління НАН України.

- НАН України є державною неприбутковою бюджетною організацією (установою).
- Абзацом третім частини третьої статті 23 Закон № 1697-VII передбачено заборону здійснення прокурором представництва в суді інтересів держави в особі державних компаній, а також у правовідносинах, пов`язаних із виборчим процесом, проведенням референдумів, діяльністю Верховної Ради України, Президента України, створенням та діяльністю засобів масової інформації, а також політичних партій, релігійних організацій, організацій, що здійснюють професійне самоврядування, та інших громадських об`єднань.
- У преамбулі Закону № 3065-III визначено мету правового регулювання режиму діяльності НАН України, національних галузевих академій наук та вказано, що метою цього Закону є забезпечення ефективного використання державних коштів та майнового комплексу НАН України, національних галузевих академій наук щодо задоволення державних і суспільних потреб.
- Таке формулювання співвідноситься із частиною першою статті 23 Закону № 1697-VII, яка визначає, що представництво прокурором держави в суді полягає у здійсненні процесуальних та інших дій, спрямованих на захист інтересів держави, у випадках та порядку, встановлених законом

- Якщо законодавцем виключено можливість представництва прокурором державних компаній, то така норма не може тлумачитись у спосіб розширення обсягу процесуальної заборони на інших суб`єктів господарювання, зокрема державних організацій (установ).
- Оскільки позов у цій справі подано прокурором в інтересах держави в особі НАН України, яка є державною неприбутковою бюджетною організацією, немає підстав вважати, що прокурор здійснює представництво інтересів державної компанії.
- ВП ВС вважає за необхідне відступити від висновків, викладених у постановках Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 07 червня 2022 року в справі № 909/835/18, від 13 грудня 2022 року в справі № 927/682/20, від 30 травня 2023 року в справі № 914/4127/21, та зазначити, що оскільки НАН України наділений повноваженнями щодо управління об`єктами державної власності, що належать до сфери його управління, тобто на основі законодавства здійснює управлінські функції, **то прокурор має повноваження на представництво інтересів держави в особі НАН України**, що відповідає приписам частини третьої статті 23 Закону № 1697-VII

•4. Постанова від 13.03.2024 , справа № 201/15228/17, провадження № 14-183цс23

- Існують підстави для відступу від висновків КГС щодо практики застосування положень Закону України «Про іпотеку» та Порядку державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 року № 1127, оскільки до вказаного Переліку не входить звіт про оцінку предмета іпотеки, а позивач просить скасувати рішення державного реєстратора про реєстрацію права власності, обґрунтовуючи свої позовні вимоги відсутністю лише оцінки майна.
- ВС у складі колегії суддів Трьої СП КЦС також зазначає, що наразі також відсутній висновок ВП ВС за обставин справи, коли позивач просить скасувати рішення державного реєстратора про реєстрацію права власності, обґрунтовуючи свої позовні вимоги лише відсутністю оцінки майна.
- До 26 лютого 2020 року Порядок № 1127 не передбачав подання державному реєстратору звіту про оцінку предмета іпотеки, проте така вимога передбачалася у частині третій статті 37 Закону № 898-IV, що має вищу юридичну силу та відповідно до якої іпотекодержатель набуває предмет іпотеки у власність за вартістю, визначеною на момент такого набуття на підставі оцінки предмета іпотеки суб'єктом оціночної діяльності, й зобов'язаний відшкодувати іпотекодавцю перевищення 90 відсотків вартості предмета іпотеки над розміром забезпечених іпотекою вимог іпотекодержателя.

- Ціна набуття права власності на предмет іпотеки є істотною обставиною, тому іпотекодержатель зобов'язаний надати державному реєстратору документ про експертну оцінку предмета іпотеки для проведення державної реєстрації права власності на предмет іпотеки за ним.
- Підставою для скасування державної реєстрації права власності на предмет іпотеки є порушення іпотекодержателем вимог законодавства при реалізації позасудової процедури звернення стягнення на предмет іпотеки. До таких порушень належить, зокрема й ненадання експертної оцінки предмета іпотеки на день його відчуження.

5. Постанова від 10.04.2024 року, справа №760/20948/16-ц, провадження № 14-70цс22

- Наявні підстави для відступу від висновків, викладених в постанові ВСУ від 03 липня 2013 року у справі № 6-61цс13, від 02 жовтня 2013 року у справі № 6-79цс13, від 03 червня 2015 року у справі № 6-38цс15 щодо висновків ВСУ, якщо один з подружжя є учасником господарського товариства і вносить до його статутного капіталу майно, придбане за рахунок спільних коштів подружжя, то в іншого з подружжя право власності на майно (тобто речове право) трансформується в право вимоги (зобов'язальне право), сутність якого полягає у праві вимоги виплати половини вартості внесеного майна (грошова компенсація) в разі поділу майна подружжя (у справі № 760/20948/16-ц позивач просила половину вартості компенсації внеску до статутного капіталу ТОВ).
- Крім того, є невирішеним питання, в якій юрисдикції підлягає вирішенню спір між подружжям (колишнім подружжям) про компенсацію половини вартості частки (іншого з подружжя) у статутному капіталі товариства

- ВП ВС вважає за необхідне відступити від висновку ВСУ, сформульованого у постановках від 3 липня 2013 року у справі № 6-61цс13, від 2 жовтня 2013 року у справі № 6-79цс13, від 3 червня 2015 року у справі № 6-38цс15 та зазначити, що у разі внесення одним із подружжя як вкладу у статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю коштів, які є спільною сумісною власністю, вказане товариство стає їх власником. Натомість особа, яка внесла вклад у статутний капітал товариства набуває право на частку учасника цього товариства. Інший з подружжя, який був співвласником коштів, внесених у статутний капітал товариства з метою захисту свого права при поділі їх спільного сумісного майна набуває право вимагати виплати половини вартості частки члена подружжя у статутному капіталі. Суд виходить з презумпції про те, що вартість частки у статутному капіталі відповідає розміру внеску, якщо тільки сторона, яка стверджує про зміну цієї вартості на час розгляду справи, не доведе, що вартість частки змінилась (зросла або внаслідок звичайної діяльності товариства зменшилась).

6. Постанова від 10.04.2024, провадження №14-10цс22

Необхідно відступити шляхом конкретизації від висновків ВП ВС, висловлених у постановах від 24 квітня 2019 року у справі № 509/577/18 (провадження № 14-170цс19), від 29 травня 2019 року у справі № 592/2083/15-ц (провадження № 14-165цс19), та визначити, що асоційований член обслуговуючого кооперативу не наділений правомочностями, які б відповідали ознакам поняття корпоративних прав, а тому спори між асоційованим членом та обслуговуючим кооперативом не є такими, що виникають із корпоративних правовідносин

- Асоційованим членом кооперативу може бути будь-яка юридична або фізична особа, яка є членом такого кооперативу та внесла пайовий внесок у порядку та розмірах, визначених статутом кооперативу, що дає переважне порівняно з дійсними членами кооперативу право на одержання паю при ліквідації кооперативу.
- Асоційовані члени кооперативу виступають насамперед його інвесторами, оскільки вони не зв'язані з кооперативом трудовою функцією, а беруть лише майнову (інвестиційну) участь у діяльності кооперативу.
- Майнова складова правового статусу асоційованого члена наближає його до права участі в господарських товариствах, тоді як повне членство характеризується, насамперед, особистою трудовою участю членів у спільній виробничій діяльності кооперативу.

Асоційоване членство не передбачає рівного з іншими (повними членами) права участі в господарській діяльності кооперативу, що свідчить про фактичне відсторонення асоційованих членів від управління справами кооперативу. Водночас асоційоване членство надає переважне порівняно з іншими членами кооперативу право на одержання паю в разі його ліквідації.

- Також асоційовані члени кооперативу не можуть обирати органи управління та бути у них обраними
- Відтак між асоційованими членами кооперативу та кооперативом можуть виникати лише майнові (у випадку участі у формуванні майнових фондів кооперативної організації; отримання кооперативних виплат і виплат на паї; отримання паю в разі виходу з кооперативу); господарські (у випадку участі у господарській діяльності кооперативної організації); трудові (якщо член кооперативної організації одночасно перебуває з цією організацією в трудових відносинах); та соціальні відносини (у випадку користування послугами кооперативу, внесення пропозицій, спрямованих на поліпшення її роботи).
- Отже, системний аналіз Закону України «Про кооперацію», статті 167 ГК України (у редакції, яка діяла на час виникнення спірних правовідносин) та статті 96-1 ЦК України дає підстави для висновку, що асоційований член обслуговуючого кооперативу не наділений правомочностями, які б у повному обсязі відповідали ознакам поняття корпоративних прав, а спори між ним та кооперативом не є такими, що виникають із корпоративних відносин.
- За таких обставин спори між асоційованим членом обслуговуючого кооперативу і таким кооперативом щодо сплати пайових внесків, визначених кооперативними договорами, не пов'язані зі створенням, діяльністю, управлінням або припиненням діяльності цього кооперативу, тобто з корпоративними відносинами.
- Отже, такі спори слід розглядати за правилами цивільного судочинства.

7. Постанова від 10.04.2024 року, справа №496/1059/18, провадження №14-209цс21

Відступ від висновку Об'єднаної палати Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 06 серпня 2021 року № 910/20607/17 щодо незастосування положень ЦК України про позовну давність до позову про визнання недійсним договору іпотеки

- Право власності позивача було порушено незаконною реєстрацією права іпотеки на його нерухоме майно за відповідачем, з яким він не перебував у зобов'язальних відносинах, державний реєстратор на підставі судового рішення про скасування державної реєстрації права іпотеки, яке набрало законної сили, проводить державну реєстрацію припинення права іпотеки відповідача, що усуває для позивача перешкоди у здійсненні ним правоможності розпоряджатись своїм нерухомим майном.
- При цьому в силу положень абзацу першого частини третьої статті 26 Закону № 1952-IV у чинній редакції, відомості про право іпотеки відповідача не підлягають скасуванню та/або вилученню, крім випадків, передбачених пунктом 1 частини сьомої статті 37 цього Закону. Натомість державний реєстратор вчиняє нову реєстраційну дію – внесення до Реєстру відомостей про припинення права іпотеки відповідача на підставі судового рішення (див. *mutatis mutandis* висновки Великої Палати Верховного Суду, викладені в пунктах 132, 133 постанови від 21.12.2022 у справі № 914/2350/18 (914/608/20)).
- ВПВС неодноразово доходила висновку про те, що для застосування такого речово-правового способу захисту, як витребування майна за правилами статті 388 ЦК України, оспорування рішень органів державної влади чи місцевого самоврядування, ланцюга договорів, інших правочинів щодо спірного майна і документів, що посвідчують відповідне право, не є ефективним способом захисту права власника

- При цьому в пункті 49 постанови від 02.02.2021 у справі № 925/642/19 ВП ВС виснувала, що позивач у межах розгляду справи про витребування майна із чужого володіння вправі посилатися, зокрема, на незаконність рішення органу державної влади чи місцевого самоврядування, без заявлення вимоги про визнання його недійсним. Таке рішення за умови його невідповідності закону не зумовлює правових наслідків, на які воно спрямоване.
- У подальшому ВПВС поширила цей підхід та вказала, що оспорювання ланцюга договорів купівлі-продажу майнових прав (або інших правочинів) не є ефективним способом захисту в тому випадку, коли особа відступила право вимоги, яке їй не належить (у правовідносинах відсутній управнений на таке відступлення суб'єкт), а також коли відбулось відступлення припиненого права вимоги (тобто майнового права вимоги, якого не існує на момент укладення відповідного договору в будь-якого суб'єкта), що не створює жодних правових наслідків для особи – власника майна, яке було обтяжено іпотекою (див. пункти 139–141 постанови від 15.09.2022 у справі № 910/12525/20).
- Оскільки вимога про визнання недійсним Договору не є ефективним способом захисту прав позивача, суди дійшли помилкового висновку про наявність підстав для її задоволення, а доводи Товариства, викладені в підпункті 4.2 цієї постанови, про обрання позивачем неефективного способу захисту знайшли підтвердження в частині цієї вимоги.

Беручи до уваги наведене, ВПВС вважає за необхідне конкретизувати висновки об'єднаної палати КГС ВС, викладені в постанові від 06.08.2021 у справі № 910/20607/17, та зазначити, що для ефективного захисту прав володіючого власника нерухомого майна, щодо якого до Реєстру незаконно внесено запис про право іпотеки іншої особи, з якою власник не перебував у зобов'язальних відносинах, має застосовуватись негаторний позов про усунення перешкод у здійсненні власником права розпорядження своїм майном (стаття 391 ЦК України), з яким власник може звернутись, зокрема, шляхом пред'явлення вимоги про скасування державної реєстрації права іпотеки зазначеної особи.

Судове рішення про задоволення такого позову, яке набрало законної сили, є підставою для державної реєстрації відомостей про припинення незаконно зареєстрованого за відповідачем права іпотеки, що усуває для позивача перешкоди у здійсненні ним правоможності розпоряджатись своїм нерухомим майном.

При цьому оспорювання ланцюга договорів, інших правочинів щодо спірного нерухомого майна або документів, на підставі яких проведено державну реєстрацію права іпотеки за відповідачем, не є ефективним способом захисту прав власника від описаного вище порушення.

8 . Постанова від 24.04.2024, справа № 754/5683/22, провадження № 14-28цс23

Щодо можливості застосування судом такого виду забезпечення позову, як накладення арешту на майно відповідача у разі пред'явлення вимог НЕМАЙНОВОГО характеру, задоволення яких не матиме наслідком примусове виконання рішення суду.

Жодних обмежень щодо застосування такого виду забезпечення позову, як накладення арешту на майно, грошові кошти, лише у сфері майнових спорів або заборони його застосування при вирішенні немайнового спору цивільне процесуальне законодавство не містить.

Суд констатує, що характер спору(майновий або немайновий) так і те, чи підлягає судове рішення примусовому виконанню, не мають вирішального значення при дослідженні судом питання про наявність підстав для вжиття заходів забезпечення позову.

9. Постанова від 24.04.2024, справа № 657/1024/16-ц, провадження № 14-5цс23, доповідач

Відступ від висновку КГС, сформульованого у постанові від 17.08.2021 у справі № 910/19210/15, щодо можливості доповнення позовів про стягнення заборгованості вимогами про стягнення передбачених ч. 2 ст. 625 ЦК України трьох процентів річних та інфляційних втрат за прострочення виконання грошових зобов'язань.

Правовий аналіз положень ст.ст. 526, 599, 611, 625 ЦК України дає підстави для висновку, що наявність судового рішення про стягнення суми боргу за кредитним договором, яке боржник не виконав, *не припиняє правовідносин сторін цього договору*, не звільняє боржника від відповідальності за невиконання грошового зобов'язання та не позбавляє кредитора права на отримання сум, передбачених ст. 625 цього Кодексу, за увесь час прострочення.

Таким чином, з ухваленням рішення про стягнення боргу у 2010 році зобов'язання відповідачів сплатити заборгованість за кредитним договором не припинилося та тривало до моменту фактичного виконання грошового зобов'язання до липня 2018 року. *Відтак кредитор має право* на отримання сум, передбачених ст. 625 цього Кодексу, за увесь час прострочення до липня 2018 року.

Оскільки внаслідок невиконання боржником грошового зобов'язання у кредитора виникає право на отримання сум, передбачених ст. 625 цього Кодексу, за увесь час прострочення, тобто таке прострочення є триваючим правопорушенням, то право на позов про стягнення інфляційних втрат і 3 % річних *виникає за кожен місяць з моменту порушення грошового зобов'язання до моменту його усунення*

10. Постанова від 24.04.2024 року, справа №752/30324/21, провадження №14-125цс23

Відповідно до Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228, основними завданнями Міністерства юстиції України є, зокрема, забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації обтяжень рухомого майна, державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців, реєстрації статуту територіальної громади м. Києва, реєстрації статутів Національної академії наук та національних галузевих академій наук.

Приписами статті 37 Закону № 1952-IV встановлено можливість оскарження рішень, дій або бездіяльності у сфері державної реєстрації прав до Міністерства юстиції України.

Міністерство юстиції України не наділено повноваженнями щодо розгляду скарг на рішення державних реєстраторів про державну реєстрацію прав у разі наявності судового спору щодо відповідного нерухомого майна.

Водночас Міністерство юстиції України відповідно до пункту 4 частини восьмої статті 37 Закону № 1952-IV *відмовляє у задоволенні скарги на рішення, дії або бездіяльність у будь-якій сфері державної реєстрації прав у тому випадку, якщо наявна інформація про судове провадження між тими самими сторонами, з тих самих предмета і підстав.*

10. Постанова від 22.05.2024, справа № 227/2301/21, провадження №14-37цс24

Відступ від висновків, викладених у постановах Верховного Суду у складі колегії суддів КГС від 11 січня 2024 року у справі № 911/84/22, Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 05 вересня 2023 року у справі № 916/3674/19, Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 25 травня 2023 року у справі № 160/7726/18 щодо можливості розгляду касаційної скарги на рішення суду першої інстанції особи, яка не оскаржувала його в апеляційному порядку

У касаційному порядку можуть бути оскаржені судові рішення першої інстанції в цілому (крім судових рішень, визначених у частині третій [статті 389 ЦПК України](#)) або рішення суду у частині, які були предметом перегляду в апеляційному порядку, незалежно від того, за скаргою якого учасника судового провадження вони переглядалися.

У разі ж якщо судові рішення першої інстанції або рішення у якійсь частині не переглядалися апеляційним судом, приписи пункту 1 частини першої [статті 389 ЦПК України](#) виключають можливість касаційного оскарження такого рішення або його відповідної частини.

До виключної компетенції комісії (спеціальної комісії) по розслідуванню нещасного випадку належать повноваження з визнання нещасного випадку таким, що пов'язаний з виробництвом, і такий факт не може бути визнаний таким у судовому порядку. Саме комісія (спеціальна комісія) встановлює факт пов'язаності чи непов'язаності нещасного випадку з виробництвом.

Рішення комісії (спеціальної комісії) та відповідний акт можуть бути оскаржені до суду. У цьому випадку суд має встановити наявність або відсутність порушень при їх складанні, у тому числі й перевірити обґрунтованість визнання комісією нещасного випадку таким, що пов'язаний / не пов'язаний з виробництвом, і відповідно до цього ухвалити рішення.

Верховний
Суд

Дякую за увагу!

Петров Є.В., суддя КЦС ВС, д.ю.н., професор

- Верховний Суд, вул. П. Орлика, 8, м. Київ, 01043,

- КЦС ВС пр. Повітрофлотський, 28

- <http://supreme.court.gov.ua>,

- petrov.e@supreme.court.gov.ua

- www.facebook.com/petroff_xp

- +380632484045